

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropské občanské iniciativě

[COM(2017) 482 final – 2017/0220 (COD)]

(2018/C 237/12)

Zpravodajka: **Kinga JOÓ**

Konzultace	Evropská komise, 13. 9. 2017 – Evropský parlament, 2. 10. 2017 – Rada, 11. 10. 2017
Právní základ	Článek 24 Smlouvy o fungování Evropské unie
Pověřený podvýbor	Podvýbor SC/049 Evropská občanská iniciativa
Přijato podvýborem	7. 2. 2018
Přijato na plenárním zasedání	14. 3. 2018
Plenární zasedání č.	533
Výsledek hlasování	201/0/5
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 Šest let po vstupu nařízení (EU) č. 211/2011 ⁽¹⁾ o občanské iniciativě v platnost by Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) rád zdůraznil ústřední úlohu občanů Unie v evropském projektu a schopnost nástroje evropské občanské iniciativy přispět k odstranění demokratického deficitu podporou aktivního občanství a participativní demokracie.

1.2 Stanovisko z vlastní iniciativy EHSV z roku 2016 ⁽²⁾ upozornilo na významné technické, právní a byrokratické problémy s koncepcí evropské občanské iniciativy a také na skutečnost, že Evropské komisi byly zjevně přiděleny přílišné pravomoci. Tím byl omezen rozsah veřejné diskuse, kterou mohla evropská občanská iniciativa vyvolat, i právní kroky navazující na úspěšné iniciativy.

1.3 EHSV se domnívá, že probíhající revize nařízení č. 211/2011 o evropské občanské iniciativě je významným krokem k tomu, aby byl plně využit její potenciál. Tento názor je v souladu s postoji, jež již dříve vyjádřily Evropský parlament, Výbor regionů a evropská veřejná ochránkyně práv.

1.4 EHSV vítá zlepšení obsažená v novém návrhu nařízení o evropské občanské iniciativě předloženém Evropskou komisí, a konkrétně to, že je stanoveno, aby:

1.4.1 bylo skupině organizátorů povoleno zahájit sběr prohlášení o podpoře v den, který si sami zvolí;

1.4.2 byly právně uznány výbory občanů s cílem omezit trestní odpovědnost organizátorů za podvody nebo hrubou nedbalost;

1.4.3 byla zřízena online platforma pro spolupráci, kde budou občané EU moci získat informace a poradenství ohledně evropské občanské iniciativy, a to za předpokladu, že tím budou podpořeni organizátoři evropské občanské iniciativy v průběhu procesu registrace iniciativ a shromažďování podpory. EHSV by rád byl do online platformy pro spolupráci zapojen a chtěl by být informován o tom, jak se rozvíjí. Výbor považuje za důležité, aby uživatelé platformy byli náležitě informováni o službách souvisejících s evropskou občanskou iniciativou, jež EHSV nabízí organizátorům;

1.4.4 Komise uznala nutnost překladatelské služby, kterou EHSV od roku 2015 nabízí všem organizátorům evropské občanské iniciativy, a toho, aby Komise po registraci dané iniciativy zajistila překlad jejího obsahu do všech úředních jazyků EU;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 65, 11.3.2011, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 35.

1.4.5 se po členských státech požadovalo, aby zjednodušily, omezily a sladily systém vnitrostátních norem pro shromažďování a ověřování údajů a aby právo na podporu evropské občanské iniciativy vycházelo ze státní příslušnosti, čímž by se zajistilo, že z evropské občanské iniciativy nebudou vyloučeni žádní občané EU;

1.4.6 každý členský stát evropskou občanskou iniciativu aktivně propagoval a aby zřídil kontaktní místa, kde budou organizátorům evropské občanské iniciativy poskytovány informace a pomoc ohledně těch aspektů této iniciativy, jež jsou technické povahy nebo se týkají kampaně na podporu iniciativy;

1.4.7 Evropská komise trvale poskytovala bezplatný software pro online sběr prohlášení o podpoře⁽³⁾, který bude zjednodušovat sběr a katalogizaci prohlášení o podpoře a také jejich ověřování vnitrostátními orgány. Výbor rovněž vítá skutečnost, že tento nástroj má být zpřístupněn i osobám se zdravotním postižením;

1.4.8 se Komise zavázala ke zvyšování informovanosti veřejnosti o existenci evropské občanské iniciativy.

1.5 EHSV předkládá následující komentáře a doporučení týkající se nového návrhu:

1.5.1 Úlohy institucionálního poradce a rozhodce při registraci, které nyní obě vykonává Komise, by měly být odděleny. EHSV znovu opakuje, že je připraven nadále podporovat iniciativy a může být přirozeným kandidátem na úlohu zprostředkovatele a institucionálního poradce.

1.5.2 Bylo by dobré následovat příklad EHSV – který organizátory evropské občanské iniciativy zve k různým diskusím v rámci své skupiny pro evropskou občanskou iniciativu, na schůzích specializovaných sekcí a na plenárních zasedáních⁽⁴⁾ – a poskytnout organizátorům více příležitostí k dialogu, a to během kampaně i po ní, přičemž by formální odpověď Komise nemusela nutně představovat konec dialogu s úspěšnými evropskými občanskými iniciativami.

1.5.3 EHSV má rovněž za to, že je důležité využívat jeho výroční konferenci nazvanou Den evropské občanské iniciativy jakožto místo pro dialog, klást větší důraz na výměnu osvědčených postupů mezi organizátory a vytvořit více příležitostí k navazování kontaktů pro organizátory probíhajících a úspěšných iniciativ.

1.5.4 Na úspěšné iniciativy by měla navazovat odpovídající následná činnost. S ohledem na tento cíl EHSV doufá, že se všechny orgány a instituce EU stejnou měrou zapojí do vytváření příležitostí pro organizátory, aby mohli své iniciativy představit a diskutovat o nich, stejně jako EHSV, který organizátory evropské občanské iniciativy zve k různým diskusím. EHSV považuje za obzvláště důležité, aby se o úspěšných iniciativách diskutovalo na plenárních zasedáních Evropského parlamentu s cílem posílit politický rozměr evropské rozpravy o záležitostech souvisejících s evropskou občanskou iniciativou.

1.5.5 S ohledem na své doporučení, aby bylo v souvislosti s evropskou občanskou iniciativou zaručeno vyvážené rozdělení pravomocí mezi orgány a instituce EU⁽⁵⁾, Výbor podporuje postoj, který vyjádřila občanská společnost⁽⁶⁾, a sice že by jediným organizátorem veřejných slyšení pořádaných pro úspěšné iniciativy měl zůstat Evropský parlament, přičemž Komise by byla zastoupena na odpovídající úrovni. Veřejná slyšení v Evropském parlamentu jsou pro organizátory úspěšných evropských občanských iniciativ zásadní akcí, na níž mohou prezentovat své cíle a navázat kontakt s poslanci EP, tedy představiteli širšího okruhu občanů EU.

1.5.6 Komise by veškerá svá rozhodnutí odmítnout ať už částečně, nebo úplně registraci iniciativy měla podrobně a jasně zdůvodnit.

1.5.7 EHSV vítá návrh Komise umožnit registraci části návrhu evropské občanské iniciativy. Mělo by však být zachováno jediné rozhodnutí o registraci.

⁽³⁾ Software pro online sběr prohlášení o podpoře je nástroj, který zdarma poskytuje Evropská komise k účelům elektronického sběru podpisů. Tento nástroj zjednodušuje jak sběr údajů, tak jejich ověřování vnitrostátními orgány. Je v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 211/2011 a prováděcím nařízením Komise (EU) č. 1179/2011: <https://joinup.ec.europa.eu/software/ocs/description>.

⁽⁴⁾ Rozhodnutí předsednictva EHSV ze dne 14. října 2014 o interních kritériích pro pozvání organizátorů na plenární zasedání a schůze specializovaných sekcí.

⁽⁵⁾ Odstavec 1.4.5 stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 13. července 2016 Evropská občanská iniciativa (přezkum) (stanovisko z vlastní iniciativy).

⁽⁶⁾ EHSV uspořádal dne 12. prosince 2017 veřejné slyšení věnované novému návrhu nařízení o evropské občanské iniciativě, jehož se účastnily organizace občanské společnosti.

1.5.8 Vzhledem k významu evropské občanské iniciativy pro demokracii v EU a k jejímu nedávnému zavedení a s ohledem na to, že provedení změn vyplývajících ze stávajícího přezkumu právních předpisů bude trvat značně dlouhou dobu, by měla být lhůta pro přezkum evropské občanské iniciativy i nadále tříletá.

1.5.9 EHSV vítá skutečnost, že Evropská komise uznala hodnotu překladatelské služby, kterou Výbor poskytuje od roku 2015, a že rovněž uznala, že je tato služba i nadále zapotřebí. Budoucí překladatelské služby poskytované Komisí by měly rovněž zahrnovat překlad příloh návrhů evropských občanských iniciativ. To je důležité, neboť se tím přispěje k tomu, aby veřejnost návrhům iniciativ lépe porozuměla⁽⁷⁾.

1.5.10 EHSV uznává, že je důležité a potřebné vést další debatu s cílem rozhodnout, zda by měla být snížena minimální věková hranice pro podporu evropské občanské iniciativy.

2. Obecné připomínky

2.1 Evropská občanská iniciativa je inovativní nástroj, který zavedla Lisabonská smlouva a jenž je důležitou součástí současného a budoucího rozvoje nadnárodní participativní demokracie v EU.⁽⁸⁾ Evropská občanská iniciativa je právem, jež vychází z práva občanů podílet se na demokratickém životě Unie. Měla by usnadňovat aktivní zapojení všech občanů do stanovování agendy EU a do rozhodovacího procesu Unie tím, že bude rozvíjet veřejnou diskusi v celé EU a že občanům nabídne příležitost přímo vyzvat Komisi, aby navrhla právní akt Unie.

2.2 Pravidla a postupy, kterými se řídí evropská občanská iniciativa, jsou stanoveny v nařízení EU, které bylo přijato dne 16. února 2011 a vstoupilo v platnost 1. dubna 2012⁽⁹⁾. Evropská komise navrhla nové nařízení dne 13. září 2017 coby součást balíčku doprovázejícího projev o stavu Unie.

2.3 Podle stávajícího nařízení mohou evropskou občanskou iniciativu organizovat či podepsat všichni občané Unie, kteří dosáhli věku, kdy mají právo volit ve volbách do Evropského parlamentu⁽¹⁰⁾. Iniciativy pořádá výbor občanů. Organizace mohou tyto iniciativy podporovat, pokud tak činí plně transparentním způsobem.

2.4 Postup stanovený pro evropskou občanskou iniciativu lze shrnout do tří fází:

2.4.1 V počáteční fázi se ustaví výbor občanů⁽¹¹⁾, iniciativa se formálně zaregistruje⁽¹²⁾, přičemž Komise musí posoudit její přípustnost⁽¹³⁾ a musí se potvrdit online systém sběru podpisů⁽¹⁴⁾.

2.4.2 Ve fázi sběru je potřeba získat během nejvýše dvanácti měsíců alespoň 1 milion „prohlášení o podpoře“ (podpisů) z nejméně sedmi členských států EU⁽¹⁵⁾. Podpisy ověří příslušné vnitrostátní orgány⁽¹⁶⁾ a úspěšná evropská občanská iniciativa je poté předložena Komisi.

⁽⁷⁾ Pokud jde o diskusi o důležitosti příloh, viz odstavce 47–58 rozsudku ve věci T-529/13, Izsák a Dabis v. Komise.

⁽⁸⁾ Čl. 11 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a čl. 24 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

⁽⁹⁾ Nařízení (EU) č. 211/2011.

⁽¹⁰⁾ Ve všech členských státech s výjimkou Rakouska je nutné dosáhnout věku 18 let, v Rakousku je to pouze 16 let.

⁽¹¹⁾ Výbor občanů se musí skládat alespoň ze sedmi občanů, kteří mají bydliště v sedmi různých členských státech EU.

⁽¹²⁾ Iniciativa musí být popsána nanejvýš 800 znaky (100 název, 200 popis a 500 podrobnosti o cílech).

⁽¹³⁾ Ustanovení čl. 4 odst. 2 nařízení (EU) č. 211/2011. Nejdůležitější je čl. 4 odst. 2 písm. b), který vyžaduje, aby navrhovaná evropská občanská iniciativa nespadala zjevně mimo rámec pravomocí Komise na předložení návrhu právního aktu Unie pro účely provedení Smluv. Zhodnocení rozhodnutí Komise o registraci – viz James Organ: „Decommissioning direct democracy? A critical analysis of Commission decision-making on the legal admissibility of European Citizens Initiative proposals“, European constitutional law review, sv. 10 (2014), s. 422–443.

⁽¹⁴⁾ Článek 6 nařízení (EU) č. 211/2011. Nařízení stanoví, že tímto postupem jsou pověřeny příslušné orgány každého členského státu, v němž se sbírají prohlášení o podpoře.

⁽¹⁵⁾ Nařízení stanoví, že musí být shromážděn minimální počet podpisů na členský stát, který je úměrný počtu obyvatel: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/signatories?lg=cs>.

⁽¹⁶⁾ Článek 15 nařízení (EU) č. 211/2011.

2.4.3 Po předložení Komise úspěšnou iniciativu posoudí a poté se setká s organizátory. Proběhne veřejné slyšení v Evropském parlamentu. Komise má tři měsíce na to, aby rozhodla, zda a do jaké míry přijmout legislativní návrh uvedený v iniciativě, a aby odpověděla formou sdělení.

2.5 K dnešnímu dni podepsalo nějakou evropskou občanskou iniciativu více než 8 milionů občanů EU. Nicméně z 69 předložených iniciativ jich Komise registrovala pouze 48 a jen čtyři z nich získaly alespoň milion podpisů⁽¹⁷⁾. Již se objevily omezené reakce na úspěšné iniciativy. Jen jedna úspěšná iniciativa vedla k závazku Komise, že předloží nový legislativní návrh⁽¹⁸⁾.

2.6 Mezi orgány a institucemi EU, organizátory a zástupci organizované občanské společnosti nyní převládá názor, že nástroj evropské občanské iniciativy i přes některé pozitivní změny technického rázu ještě zdaleka nedosáhl svého plného demokratického potenciálu. Komise u příležitosti Dne evropské občanské iniciativy 2017 oznámila, že provede úplný legislativní přezkum⁽¹⁹⁾. To je významná příležitost posílit veřejnou diskusi v Unii a schopnost veřejnosti ovlivňovat politiku EU tím, že prostřednictvím evropské občanské iniciativy bude moci stanovovat agendu a zapojit se do rozhodovacího procesu. Panuje rovněž obecná shoda ohledně toho, že evropská občanská iniciativa má potenciál přimět občany EU, aby se semkli kvůli záležitostem, které je sjednocují, a posílit vědomí evropské identity.

2.7 Organizátoři iniciativ také vyzdvihli skutečnost, že hodnotný je i vlastní proces evropské občanské iniciativy, neboť vedle cíle, kterým je shromáždit 1 milion podpisů, se rozvíjejí sítě subjektů usilujících o společnou věc.

3. Institucionální reakce na evropskou občanskou iniciativu

3.1 EHSV zvýšil povědomí o evropské občanské iniciativě u příležitosti výročního Dne evropské občanské iniciativy⁽²⁰⁾ a zřídil asistenční službu pro evropskou občanskou iniciativu („ECI helpdesk“) ⁽²¹⁾, která organizátorům iniciativy poskytuje mimo jiné překlady popisů evropské občanské iniciativy dodané do tří pracovních dnů od požádání, tištěné a online publikace o evropské občanské iniciativě a různé příležitosti prezentovat evropské občanské iniciativy na schůzích skupiny ad hoc EHSV pro evropskou občanskou iniciativu, na schůzích specializovaných sekcí a na plenárních zasedáních⁽²²⁾.

3.2 EHSV přijal dne 13. července 2016 stanovisko z vlastní iniciativy⁽²³⁾, v němž doporučil učinit evropskou občanskou iniciativu účinnější, viditelnější a přístupnější občanům.

3.3 Závěry studie Evropského parlamentu⁽²⁴⁾ byly v říjnu 2015 zohledněny v usnesení⁽²⁵⁾, ve kterém Parlament formálně požádal o přezkum nařízení o evropské občanské iniciativě a důrazně doporučoval, aby Komise provedla změny. V roce 2017 pak Evropský parlament vypracoval rovněž návrh zprávy z vlastního podnětu⁽²⁶⁾, v němž navrhl změny nařízení o evropské občanské iniciativě.

⁽¹⁷⁾ Následující návrhy byly úspěšné: „Voda a hygiena jsou lidská práva! Voda je veřejné dobro, ne komodita!“, „Stop vivisekci“, „Jeden z nás“ a „Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy“: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/successful>.

⁽¹⁸⁾ Sdělení Komise o evropské občanské iniciativě *Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy*, C(2017) 8414 final. Dne 1. února 2018 Komise přijala také návrh revize směrnice o pitné vodě, jenž je součástí opatření v návaznosti na evropskou občanskou iniciativu Right2Water.

⁽¹⁹⁾ Den evropské občanské iniciativy je výroční konference pořádaná EHSV. Partnery Dne evropské občanské iniciativy 2017 byly Evropský výbor regionů, The ECI Campaign, European Citizen Action Service (Evropské středisko pro občanskou akci), Fakulta práv a sociální spravedlnosti (School of Law and Social Justice) Liverpoolské univerzity, Democracy International, Initiative and Referendum Institute Europe a People2power. Revizi evropské občanské iniciativy oznámil během zahajovací části první místopředseda Frans Timmermans.

⁽²⁰⁾ Den evropské občanské iniciativy se poprvé konal 30. března 2012, den předtím, než vstoupilo v platnost nařízení o evropské občanské iniciativě. Od té doby uspořádal EHSV šest ročníků této akce – každoročně v dubnu. Sedmý ročník se uskutečnil 10. dubna 2018.

⁽²¹⁾ Více podrobností naleznete v publikaci EHSV „Asistenční služba pro evropskou občanskou iniciativu v Evropském hospodářském a sociálním výboru“.

⁽²²⁾ Viz poznámka pod čarou 4.

⁽²³⁾ Stanovisko EHSV z vlastní iniciativy *Evropská občanská iniciativa (přezkum)* (Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 35).

⁽²⁴⁾ Výzkumná služba Evropského parlamentu, „Implementation of the European Citizens' Initiative. The experience of the first three years“ (Provádění evropské občanské iniciativy. Zkušenosti získané v prvních třech letech), 2015.

⁽²⁵⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. října 2015 o evropské občanské iniciativě (2014/2257(INI)). Zpravodaj: György Schöpflin, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0382+0+DOC+XML+V0//CS>.

⁽²⁶⁾ Návrh zprávy – revize nařízení (EU) č. 211/2011 o občanské iniciativě, 11. září 2017: <http://www.europarl.europa.eu/committees/cs/afco/draft-reports.html?ufolderComCode=AFCO&ufolderLegId=8&ufolderId=09289&linkedDocument=true&urefProcYear=&urefProcNum=&urefProcCode>.

3.4 V březnu 2015 navrhla evropská veřejná ochránčyně práv na základě šetření z vlastního podnětu 11 pokynů, jejichž cílem je zlepšení evropské občanské iniciativy⁽²⁷⁾, a v červenci 2017 zaslala otevřený dopis Komisi, jímž svůj postoj utvrdila⁽²⁸⁾.

3.5 Výbor regionů přijal v říjnu 2015 stanovisko, v němž souhlasil s rychlou a podstatnou revizí nařízení⁽²⁹⁾, a o dalším stanovisku bude hlasovat na svém plenárním zasedání v březnu 2018.

3.6 Komise vydala v dubnu 2015 zprávu o pokroku a v únoru 2016 odpověď na návrhy Evropského parlamentu, v nichž uznala těžkosti, s nimiž se setkávají občané, kteří organizují a podporují evropské občanské iniciativy.

3.7 Organizátoři evropských občanských iniciativ napadli řadu rozhodnutí Komise, jež se týkají registrace těchto iniciativ, u Soudního dvora⁽³⁰⁾ a prostřednictvím stížností podaných evropské veřejné ochránčyni práv⁽³¹⁾. Rozhodnutí v těchto případech ještě zvýšila tlak na změnu nařízení o evropské občanské iniciativě, zejména pokud jde o částečnou registraci iniciativy a povinnost Komise zdůvodnit své rozhodnutí.

4. Úloha EHSV a evropská občanská iniciativa

4.1 EHSV jakožto most mezi evropskými institucemi a organizovanou občanskou společností byl do diskuse o evropské občanské iniciativě zapojen již od počátku. Dokazují to dosud přijatá stanoviska⁽³²⁾, podpora poskytovaná evropské občanské iniciativě a zřízení skupiny ad hoc, která průběžně sleduje vývoj a uplatňování tohoto práva na zapojení se do demokratického života Unie⁽³³⁾.

4.2 EHSV se bude i nadále aktivně podílet na činnostech orgánů a institucí v rámci jejich zapojení do procesu evropské občanské iniciativy, přičemž bude mít dvojí úlohu zprostředkovatele a institucionálního poradce. K iniciativám a kompetencím EHSV patří:

4.2.1 „Den evropské občanské iniciativy“, který EHSV pořádá každý rok s cílem zvýšit viditelnost evropské občanské iniciativy. Tato akce významně přispívá k tomu, že evropská občanská iniciativa zůstává jednou z priorit institucionální agendy EU. Již nyní představuje Den evropské občanské iniciativy důležitou příležitost k dialogu mezi organizátory evropské občanské iniciativy, orgány a institucemi EU a dalšími zainteresovanými stranami, k posouzení stavu provádění a účinnosti evropské občanské iniciativy, k výměně osvědčených postupů a snazšímu navazování kontaktů mezi organizátory a dalšími zainteresovanými stranami a také jako platforma pro dialog pro úspěšné evropské občanské iniciativy. EHSV bude na úspěchu Dne evropské občanské iniciativy dále stavět a rozšíří záběr a úlohu této konference, například o pravidelný přezkum opatření Komise v návaznosti na úspěšné evropské občanské iniciativy. Den evropské občanské iniciativy pořádá skupina ad hoc ve spolupráci s příslušnými strategickými partnery;

4.2.2 vypracování praktické příručky s cílem informovat o evropské občanské iniciativě a propagovat ji⁽³⁴⁾ (nyní již třetí vydání). Výbor kromě toho přisuzuje evropské občanské iniciativě klíčovou úlohu i v jiné publikaci nazvané Evropský pas k aktivnímu občanství⁽³⁵⁾ (dostupná v tištěné podobě i ve formátu HTML⁽³⁶⁾), jejímž smyslem je informovat občany Unie o jejich právech a podporovat nadnárodní participativní demokracii;

⁽²⁷⁾ Případ: OI/9/2013/TN – otevřeno dne 18. prosince 2013 a rozhodnutí ze dne 4. března 2015: <http://www.ombudsman.europa.eu/cs/cases/decision.faces/cs/59205/html.bookmark>.

⁽²⁸⁾ Případ: SI/6/2017/KR, dopis ze dne 11. července 2017: <https://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/cs/81311/html.bookmark>.

⁽²⁹⁾ Výbor regionů, stanovisko *Evropská občanská iniciativa* (Úř. věst. C 423, 17.12.2015, s. 1).

⁽³⁰⁾ Zejména případy, kdy bylo žalobě vyhověno – rozsudky Soudního dvora z 3. února 2017 ve věci T-646/13 (Minority SafePack), z 10. května 2017 ve věci T-754/14 (Stop TTIP) a z 12. září 2017 ve věci C-589/15 P (Milion podpisů pro solidární Evropu).

⁽³¹⁾ Rozhodnutí ve věci 1086/2017/PMC ze 4. října 2017 (Mum, Dad & Kids – Máma, táta a děti), ve věci 1609/2016/JAS z 18. dubna 2017 (Stop Vivisection – Stop vivisekci) a stížností 402/2014/PMC (důvěrné) ze 3. března 2015 a 2071/2013/EIS z 12. prosince 2014 (Stop Vivisection).

⁽³²⁾ Stanovisko EHSV *Provádění Lisabonské smlouvy – participativní demokracie a evropská občanská iniciativa (článek 11)* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 59).

Stanovisko EHSV *Občanská iniciativa* (Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 182).

Stanovisko EHSV z vlastní iniciativy *Evropská občanská iniciativa (přezkum)* (Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 35).

⁽³³⁾ Skupina ad hoc EHSV pro evropskou občanskou iniciativu byla zřízena v říjnu 2013, aby poskytla politické pokyny ohledně evropské občanské iniciativy a monitorovala vývoj v této oblasti.

⁽³⁴⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-04-15-566-cs-n.pdf>.

⁽³⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-04-15-149-cs-n.pdf>.

⁽³⁶⁾ <http://www.eesc.europa.eu/eptac/en>.

4.2.3 výzva organizátorům evropských občanských iniciativ, které spadají do oblastí politik, jimiž se EHSV zabývá, aby Výboru své iniciativy představili⁽³⁷⁾. Tyto příležitosti umožňují EHSV poskytovat organizátorům evropské občanské iniciativy platformu pro spolupráci se zástupci z řad občanské společnosti a se sociálními partnery a zvýšit povědomí o evropské občanské iniciativě coby nástroji demokracie a zároveň si zachovat neutrální postoj, pokud jde o dotčenou konkrétní politickou záležitost;

4.2.4 vypracování stanoviska z vlastní iniciativy k předmětu úspěšné evropské občanské iniciativy vždy, když tato iniciativa spadá do oblasti, kterou se EHSV v rámci své činnosti zabývá.

4.2.5 Zástupci EHSV by se měli účastnit všech veřejných slyšení Evropského parlamentu týkajících se úspěšných iniciativ, a přispět tak k procesu interinstitucionální analýzy způsobů, jak reagovat na úspěšnou evropskou občanskou iniciativu. EHSV by měl být na tato veřejná slyšení zván automaticky⁽³⁸⁾. Stanovisko EHSV bude vycházet z diskusí na plenárním zasedání Výboru, na něž budou pozváni organizátoři.

4.2.6 EHSV vítá online platformu pro spolupráci, rád by do ní byl zapojen a chtěl by být informován o tom, jak se rozvíjí. Výbor se rovněž domnívá, že je důležité, aby uživatelé platformy byli náležitě informováni o službách souvisejících s evropskou občanskou iniciativou, jež EHSV nabízí organizátorům.

4.2.7 EHSV bude i nadále propagovat silnější a účinnější evropskou občanskou iniciativu a zvyšovat informovanost na úrovni členských států a na místní úrovni, např. prostřednictvím své iniciativy „Going Local“.

5. Komentáře ke změnám v nařízení

5.1 Evropská občanská iniciativa měla být jasná, jednoduchá a snadno použitelná. Mnoho organizátorů evropské občanské iniciativy, zástupců organizací občanské společnosti⁽³⁹⁾, akademických komentátorů⁽⁴⁰⁾ a institucionálních činitelů však hlásí významné technické a právní problémy, jež v souvislosti evropskou občanskou iniciativou vyvstávají. EHSV vítá návrh Komise na reformu nařízení s cílem řešit složitější institucionální, právní a organizační problémy a na podporu dialogu mezi občany a institucemi. Tím se zase posílí celounijní rozpravy, které proces evropské občanské iniciativy usnadňuje, a to bez ohledu na to, zda daná iniciativa dosáhne jednoho milionu podpisu, či nikoli.

5.2 EHSV opakuje a zdůrazňuje, že evropskou občanskou iniciativu podporuje. EHSV se domnívá, že řádné a úplné provádění evropské občanské iniciativy by mohlo pomoci k překlenutí propasti mezi občany a institucemi EU a výrazně zlepšit zapojení veřejnosti do demokratického života Unie. Jde také o významný krok v procesu rozsáhlejšího rozvoje participativní demokracie v EU.

5.3 EHSV oceňuje silnou interinstitucionální podporu evropské občanské iniciativy a vítá návrhy na změnu předložené Evropským parlamentem, Výborem regionů a evropskou veřejnou ochránkyní práv. Každá instituce má během kampaní evropské občanské iniciativy i po nich důležitou úlohu, neboť poskytuje pomoc a nabízí možnosti pro dialog mezi institucemi a organizátory.

5.4 EHSV doporučuje, aby každý členský stát zřídil kontaktní místa, kde budou organizátorům evropské občanské iniciativy poskytovány informace a pomoc ohledně těch aspektů této iniciativy, jež jsou technické povahy nebo se týkají kampaně na podporu iniciativy, a aby evropskou občanskou iniciativu aktivně propagoval na celostátní i místní úrovni.

5.5 EHSV předkládá za účelem zjednodušení a zefektivnění nástroje evropské občanské iniciativy následující návrhy na reformu nařízení:

⁽³⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 4.

⁽³⁸⁾ Dne 2. února 2014 zaslal tehdejší předseda EHSV pan Henri Malosse oficiální dopis předsedovi Evropského parlamentu Martinu Schulzovi, v němž vyjádřil zájem EHSV o to, aby jeho zástupci byli pravidelně zváni na veřejná slyšení týkající se úspěšných evropských občanských iniciativ.

⁽³⁹⁾ C. Berg, J. Tomson, *An ECI that works! Learning from the first two years of the European Citizens' Initiative*, 2014: <http://ecithatworks.org/>.

⁽⁴⁰⁾ K nedávným článkům patří: Organ, „EU Citizen Participation, openness and the European Citizens Initiative: the TTIP legacy“, CML Rev., sv. 54 (2017), 1713–1748; Karatzia, „The European Citizens Initiative and the EU institutional balance: On realism and the possibilities of affecting EU lawmaking“, CML Rev., sv. 54 (2017), 177–208; Vogiatzis, „Between discretion and control: Reflections on the institutional position of the Commission within the European citizens' initiative process“, European Law Journal, sv. 23 (2017), 250–271.

5.5.1 Úlohy Komise – úloha institucionálního poradce⁽⁴¹⁾ pro organizátory evropské občanské iniciativy a úloha subjektu rozhodujícího o registraci – by měly být odděleny. To je zásadní pro vyřešení potenciálního střetu zájmů uvnitř Komise a podporu úplného a účinného provádění nástroje evropské občanské iniciativy. EHSV by byl přirozeným kandidátem na úlohu institucionálního poradce.

5.5.2 Během kampaně i po ní by mělo být více příležitostí k dialogu s organizátory evropské občanské iniciativy, a to v zájmu zvýšení politického významu témat kampaní evropské občanské iniciativy. S ohledem na tento cíl EHSV doufá, že se všechny orgány a instituce EU stejnou měrou zapojí do vytváření příležitostí pro organizátory, aby mohli své iniciativy představit a diskutovat o nich, po vzoru EHSV, který organizátory evropské občanské iniciativy zve k různým diskusím v rámci své skupiny pro evropskou občanskou iniciativu, na schůzích specializovaných sekcí a na plenárních zasedáních. Co se týče uvedených příležitostí k dialogu, hraje ústřední úlohu slyšení v rámci plenárního zasedání Evropského parlamentu.

5.5.3 U úspěšných iniciativ je potřeba zaručit odpovídající následnou činnost. V souladu s právem Komise na iniciativu EHSV od Komise žádá, aby do 12 měsíců od skončení kampaně vypracovala legislativní návrh nebo plně odůvodnila své rozhodnutí návrh nepředložit.

5.5.4 Kromě slyšení konaných v Evropském parlamentu a schůzky Komise s organizátory by Komise rovněž měla navázat užší vztah s organizátory evropské občanské iniciativy. Za tímto účelem by se po předložení svého počátečního stanoviska měla s organizátory zapojit do činností, které se budou týkat předmětu úspěšné evropské občanské iniciativy.

5.5.5 V zájmu zajištění rovnováhy, co se týče úkolů a pravomocí, podporuje EHSV názor, který vyjádřila občanská společnost během slyšení pořádaného Výborem, že by jediným organizátorem veřejných slyšení věnovaných úspěšným iniciativám měl zůstat Parlament.

5.5.6 Veškerá rozhodnutí Komise odmítnout registraci iniciativy, ať už částečně, nebo úplně, by měla být podrobně a jasně zdůvodněna.

5.5.7 EHSV vítá návrh Komise umožnit částečnou registraci. V zájmu přijetí jasných a jednoduchých postupů a kritérií pro registraci evropské občanské iniciativy by však mělo být zachováno jediné rozhodnutí o registraci. Komise by mohla poskytovat organizátorům poradenství ohledně právního základu jejich návrhu předtím, než bude předložen, a navrhopvat možná řešení, aby se předešlo nepřípustnostem.

5.5.8 EHSV bude sledovat diskusi týkající se snížení minimální věkové hranice pro účast v evropské občanské iniciativě a pro její podporu. Výbor si uvědomuje, že tato záležitost s sebou nese mnoho otázek, uznává však také, že je zapotřebí další diskuse.

5.5.9 Je důležité, aby lhůta pro přezkum evropské občanské iniciativy zůstala i nadále tříletá, a to vzhledem k významu evropské občanské iniciativy pro demokracii v EU a k jejímu nedávnému zavedení a kvůli tomu, že provedení změn vyplývajících ze stávajícího přezkumu právních předpisů bude trvat značně dlouhou dobu.

5.5.10 Měly by být posíleny postupy informování občanů a zvyšování povědomí o evropské občanské iniciativě. Tohoto cíle by mělo být dosaženo především prostřednictvím ad hoc kampaní podporovaných Komisí a členskými státy. V této souvislosti EHSV dále navrhuje umožnit skupině organizátorů informovat příslušné podporovatele o vývoji kampaně a o jejích výsledcích (za předpokladu, že podporovatelé svolili k tomu, aby se na ně organizátoři obraceli). Totéž platí pro Komisi, která musí dělat lepší reklamu následné činnosti u úspěšných iniciativ a informovat o ní v první řadě skupinu organizátorů.

5.5.11 EHSV je potěšen, že Evropská komise uznala, že překladatelská služby, kterou Výbor poskytuje od roku 2015, je potřebná. Poskytování překladatelských služeb by mělo rovněž zahrnovat překlad příloh návrhů evropských občanských iniciativ⁽⁴²⁾. To je důležité, neboť se tím přispěje k tomu, aby veřejnost návrhům iniciativ lépe porozuměla.

5.5.12 Měly by být prozkoumány nové způsoby propojení online sběru podpisů se sociálními a digitálními médii s cílem oslovit ještě širší okruh osob.

V Bruselu dne 14. března 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽⁴¹⁾ Viz odstavce 1.2 a 4.3.2 stanoviska EHSV *Občanská iniciativa* (Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 182).

⁽⁴²⁾ Pokud jde o diskusi o důležitosti příloh, viz odstavce 47–58 rozsudku ve věci T-529/13, Izsák a Dabis v. Komise.